

Hedepleje - betydning af indlæring for kreaturerne græsningsadfærd

Et demonstrationsprojekt støttet af Direktoratet for FødevarerErhverv

Lisbeth Nielsen og Rita Merete Buttenschøn

Afgræsning af heder

I Danmark er der cirka 84.000 ha hede arealer, og for at bevare heden er der behov for pleje. På Lundby Gundersted Heder er der etableret et demonstrationsprojekt, som skal vise betydning af oplæring af ungdyr med henblik på at gøre dem bedre egnede til at udnytte det foder, der kan findes på heden. Græsningen skal både tage naturmæssige og landbrugsmæssige hensyn.

Det er velkendt, at det kan være fordelagtigt at kalve sendes på græs sammen med ældre dyr, der kender arealet, stabiliserer flokken og reducerer stress som følge af nye omgivelser. Derimod har der ikke været fokus på den oplæring fra de ældre dyr, som handler om græsningsadfærd og valg af foderplanter på græsnings og naturarealer med mange forskellige slags planter.

Nogle hede områder mangler pleje, og samtidig er der Jersey tyrekalve, som aflives umiddelbart efter fødslen, da de ikke bruges i produktionen. Disse kalve forventes at kunne bruges i hedeplejen, hvis de trænes af en erfaren "tante", dvs. et ældre dyr med kendskab til arealet. Ud over Jersey stude indgår ungdyr af kødkvæg (Hereford/krydsningsdyr), og sortbroget Jydsk Kvæg, en gammel dansk husdyrace.

Sortbroget Jydsk Malkekvæg, SJM, er efterkommere af den gamle danske husdyrace populært kaldet Jysk Kvæg.

Racen synes at kunne klare sig på de magre græsningsarealer på heden.

Hereford og Hereford krydsninger.

Herefordracen kom til Danmark i 1954, fra England. Det er en robuste kvægrace, der ofte benyttes til naturpleje.

Jersey stude. Racen Jersey kom til Danmark i 1896. Racen benyttes til produktion af mælk, men tyrekalve bliver ofte aflivet umiddelbart efter fødslen.

En alternativ anvendelse som naturplejere kan derfor være relevant.

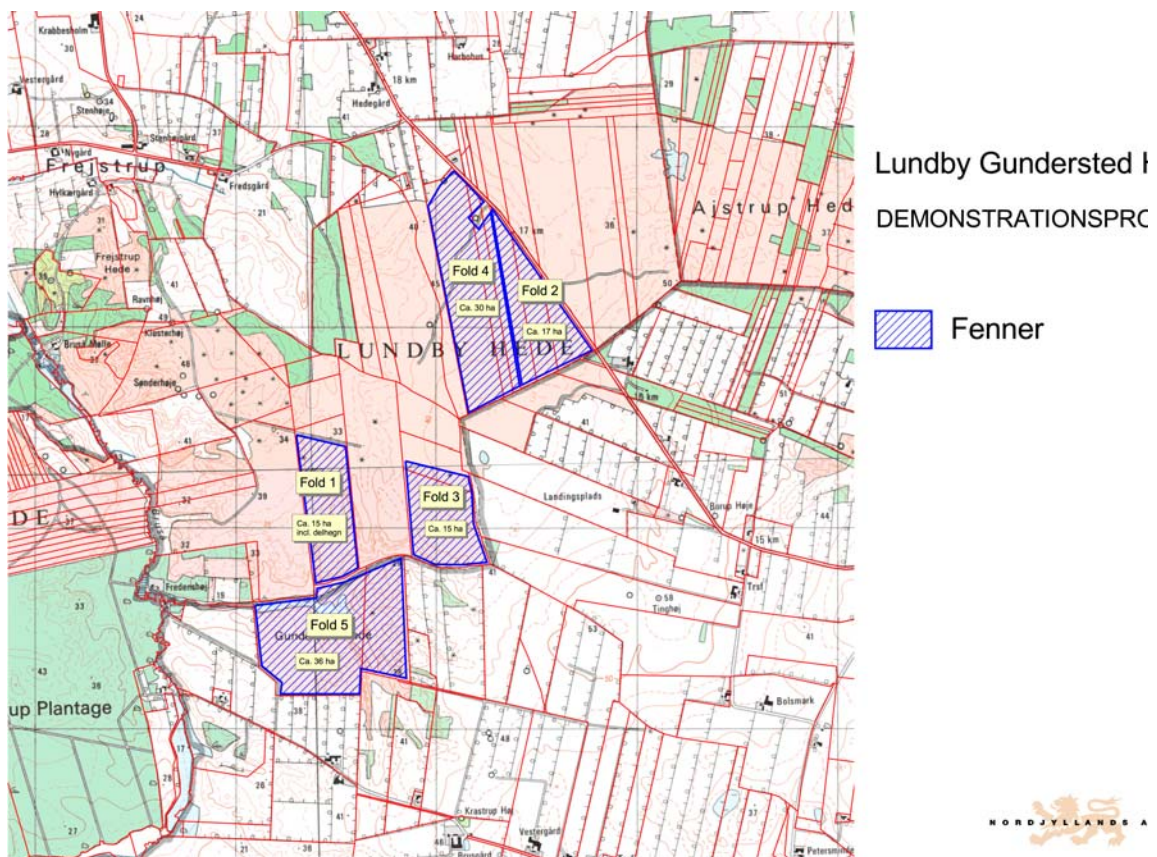
Med hensyn til afsætning af kød se: <http://www.naturkoed.dk>

Yderligere informationer om projektet kan fås hos Leo Kortegaard, tlf. 98 63 60 09.

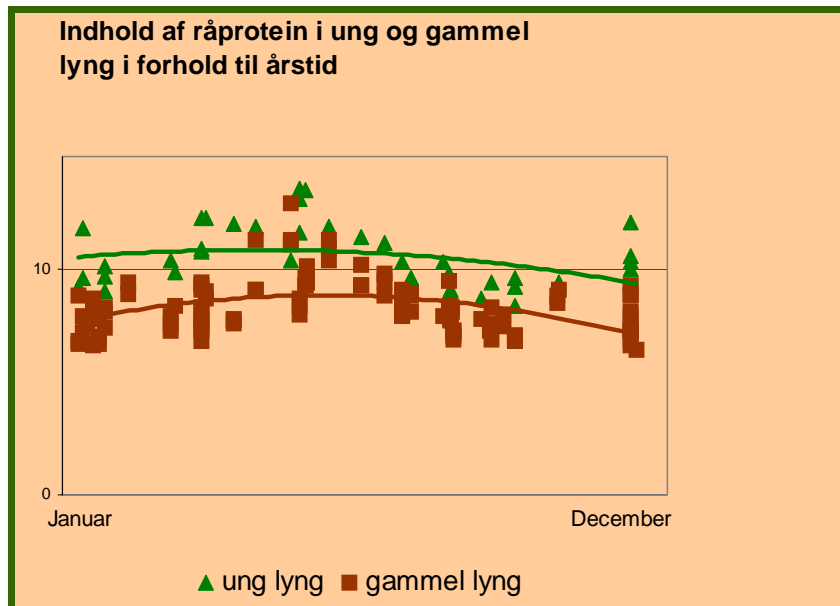
Græsningsdyr i de forskellige indhegninger på kortet.

Grupper uden tanter:	Grupper med tanter:
1) Hereford/krydsninger	4) Hereford/krydsninger
2) Jersey	5) Jersey
3) Jydsk kvæg	

Tanter: Køer af Jydsk Kvæg.

Foderkvalitet af planterne på heden

Foderværdien af de planter kreaturerne kan finde på heden er afhængig af årstid og plantens alder. Som eksempel er vist indhold af råprotein i ung og gammel lyng.

I projektet indsamles prøver af enkelte arter gennem sommeren 2006. Blandt andet indsamles prøver af blade fra bævreasp, der kan indgå i dyrenes foder.

Specielle naturplejaspekter på de Himmerlandske heder:

På hederne findes den sjældne sommerfugl Hedepletvinge. Den findes nu kun enkelte steder i Danmark på fugtige heder og enge. Den lægger æg på planter af djævelsbid. Hedepletvinge er fredet og må ikke indsamles.

Hedepletvinge – djævelsbid er værtsplante

